

Obsah

Autorský kolektiv	V
Poděkování	XV
Úvod	XVII
1. Historie problematiky	
<i>I. Sotorník, J. Smržová</i>	
1.1. Objevy základního významu.....	1
<i>I. Sotorník</i>	
1.1.1. Stěžejní práce a objevy ve světovém a českém písemnictví	1
1.1.1.1. Příštítná tělíska	1
1.1.1.2. Křivice a osteomalacie	2
1.1.1.3. Fuller Albright a Edward C. Reifstein: The Parathyroid Glands and Metabolic Bone Disease, selected studies (1948).....	2
1.1.1.4. Vitamin D	4
1.1.1.5. Kalcitonin	5
1.1.1.6. Kidney International, 1973.....	5
1.1.1.7. Další, do současné doby aktuální poznatky a postupy.....	5
1.1.2. Relevantní práce ve světovém písemnictví (chronologické pořadí)	6
1.1.3. Relevantní práce v českém písemnictví (abecední pořadí)	6
1.2. Epidemiologie výskytu renální osteopatie	9
<i>J. Smržová</i>	
1.2.1. Problémy při hodnocení epidemiologických údajů.....	9
1.2.2. Údaje ze zahraničí	10
1.2.2.1. Renální osteopatie u dialyzovaných.....	10
Studie hodnotící výskyt RO podle kostních biopsií	10
Studie hodnotící výskyt RO podle laboratorních nálezů.....	12
Studie založené na doplňkových vyšetřeních – denzitometrie skeletu, ultrazvuk.....	12
Studie zaměřené na riziko fraktury.....	14
Studie zaměřené na výskyt paratyreoidektomií	14
Studie hodnotící dosažení cílových hodnot parametrů kalciumfosfátového metabolismu podle doporučených postupů (guidelines).....	15
1.2.2.2. Renální osteopatie u pacientů s CHOL/CKD III–IV	18
Studie hodnotící výskyt RO podle kostních biopsií	18
Studie hodnotící výskyt RO podle laboratorních nálezů.....	19
Studie založené na doplňkových vyšetřeních – denzitometrie skeletu	19
Studie hodnotící riziko fraktur	19
Další práce	19
1.2.2.3. Renální osteopatie u pacientů po transplantaci ledviny	19
Studie hodnotící výskyt RO podle kostních biopsií	19
Studie hodnotící výskyt RO podle laboratorních nálezů.....	20
Studie založené na doplňkových vyšetřeních – denzitometrie skeletu	20
Studie hodnotící riziko fraktur	20
Studie hodnotící výskyt paratyreoidektomií.....	20
1.2.3. Výskyt renální osteopatie v České republice.....	20
1.2.3.1. Renální osteopatie u dialyzovaných.....	20
1.2.3.2. Renální osteopatie u pacientů s CHOL/CKD III–IV	21
1.2.3.3. Renální osteopatie u pacientů po transplantaci ledviny	21
2. Kostní minerály a jejich poruchy	
<i>I. Sotorník</i>	
2.1. Kalcium	25
2.1.1. Příjem kalcia.....	26
2.1.2. Renální vylučování kalcia.....	27
2.1.3. Dysbalance sérového kalcia.....	30
2.1.3.1. Hyperkalcémie	30
2.1.3.2. Hypokalcémie	31
2.2. Fosfor	33
2.2.1. Příjem fosforu	33
2.2.2. Renální vylučování fosforu	33
2.2.3. Dysbalance sérového fosforu	33
2.2.3.1. Hyperfosfatémie	33
2.2.3.2. Hypofosfatémie.....	34
2.3. Magnezium.....	34
2.3.1. Příjem magnezia	34
2.3.2. Renální vylučování magnezia	34
2.3.3. Dysbalance sérového magnezia.....	35
2.3.3.1. Hypermagnezémie	35
2.3.3.2. Hypomagnezémie.....	35
2.4. Faktory konverze.....	35
2.5. Výpočty glomerulární filtrace a frakční exkrece.....	36
2.5.1. Glomerulární filtrace	36
2.5.2. Glomerulární filtrace u dětí a adolescentů.....	37
2.5.3. Frakční exkrece.....	38

3. Struktura a fyziologie skeletu	
<i>Š. Kutílek, M. Bayer</i>	
3.1. Struktura kostní tkáně41	
<i>Š. Kutílek</i>	
3.1.1. Kost trámčitá.....42	
3.1.2. Kost kortikální.....42	
3.1.3. Kostní buňky.....43	
3.1.3.1. Osteoblasty.....43	
3.1.3.2. Osteocyty.....43	
3.1.3.3. Osteoklasty.....44	
3.1.3.4. Kostní bílkoviny.....44	
3.2. Skelet v období růstu45	
3.2.1. Vlivy hormonální.....45	
3.2.1.1. Růstový hormon.....45	
3.2.1.2. Pohlavní hormony.....46	
3.2.2. Nárůst kostní hmoty v dětství a dospívání.....46	
3.2.2.1. Dosažení maxima kostní hmoty.....46	
3.2.2.2. Faktory ovlivňující PBM.....47	
3.2.2.3. Vztahy mineralizace a růstu.....47	
3.3. Systémové a lokální řízení kostního metabolismu48	
3.3.1. Parathormon.....48	
3.3.1.1. Biosyntéza a metabolismus parathormonu.....48	
3.3.1.2. Genetická regulace syntézy polypeptidového hormonu v endokrinní buňce.....48	
3.3.1.3. Regulace sekrece PTH, calcium sensing receptor.....49	
3.3.1.4. Účinky parathormonu.....50	
3.3.1.5. Protein podobný parathormonu.....50	
3.3.2. 1,25-dihydroxyvitamin D ₃ (1,25(OH) ₂ D ₃ ; kalcitriol).....51	
<i>M. Bayer</i>	
3.3.2.1. Biosyntéza kalcitriolu.....51	
3.3.2.2. Mechanismus a význam účinků kalcitriolu.....52	
3.3.2.3. Dysbalance plazmatických hladin kalcitriolu.....53	
3.3.3. Kalcitonin.....54	
3.3.3.1. Účinky kalcitoninu.....55	
3.3.3.2. Deriváty kalcitoninu.....55	
3.3.4. Další systémové aktivní látky ovlivňující kostní metabolismus.....56	
<i>Š. Kutílek</i>	
3.3.4.1. Pohlavní hormony.....56	
3.3.4.2. Tyreoidální hormony.....56	
3.3.4.3. Glukokortikoidy.....56	
3.3.4.4. Růstový hormon a inzulínu podobné růstové faktory (IGF).....56	
3.3.4.5. Inzulin.....56	
3.3.4.6. Další, v úvahu přicházející systémové regulátory skeletu.....57	
3.3.5. Lokální regulátory.....57	
3.3.5.1. Cytokiny a růstové faktory.....57	
3.3.5.2. Ikosanoidy – prostaglandiny, leukotrieny.....59	
3.4. Kostní remodelace a apoptóza59	
4. Renální osteopatie	
<i>I. Sotorník</i>	
4.1. Vymezení pojmu65	
4.1.1. Historické souvislosti.....65	
4.1.2. Předmět specializované péče.....66	
4.2. Pokles funkce ledvin a vznik biochemických abnormalit renální osteopatie66	
4.2.1. Biochemické abnormality Ca-P metabolismu při CHNL (CHOL).....66	
4.2.2. Klasifikační systém CHOL/CKD.....69	
4.3. Dělení renální osteopatie70	
4.3.1. Frekvence výskytu typů renální osteopatie.....71	
4.3.2. Vztah renální osteopatie k předělu dialyzačním léčením.....71	
4.3.3. Další poznatky v patogenezi renální osteopatie.....73	
4.4. Sekundární (renální) hyperparatyreóza74	
4.4.1. Patogeneze sekundární hyperparatyreózy v časně fázi CHNL.....74	
4.4.2. Pokročilá forma sekundární hyperparatyreózy.....75	
4.4.2.1. Hypokalcémie a PTH-kalcium sigmoidální křivka.....75	
4.4.2.2. Calcium sensing receptor (CaSR).....76	
4.4.2.3. Nedostatek kalcitriolu, hypokalcémie.....78	
4.4.2.4. Hyperfosfatémie.....79	
4.4.2.5. Fibroblastový růstový faktor 23.....79	
4.4.2.6. Klotho gen.....80	
4.4.2.7. Rezistence skeletu vůči parathormonu.....81	
4.4.2.8. Metabolická acidóza.....81	
4.4.2.9. Kalcitonin za chronického selhání ledvin.....82	
4.4.2.10. Lokální působky.....83	
4.4.2.11. Novější poznatky v patogenezi sekundární HPT.....84	
Deficit vitamínu C.....84	
Rasové rozdíly.....84	
Metabolický syndrom.....85	
Obezita, parathormon, cystatin C.....85	
4.4.3. Hyperplazie příštitných tělísek.....86	
4.4.4. Diferenciální diagnostika sekundární a primární hyperparatyreózy.....87	
4.5. Nízkoobratové renální osteopatie88	
4.5.1. Osteomalacie.....88	
4.5.1.1. Osteomalacie z nedostatku vitamínu D.....88	
4.5.1.2. Osteomalacie při metabolické acidóze.....89	
4.5.1.3. Hliníková osteomalacie.....89	
Patogeneze.....89	
Klinické nálezy.....89	
Diagnostika a terapie.....90	
4.5.1.4. Osteomalacie z retence dalších stopových prvků.....90	
4.5.1.5. Osteomalacie z retence stroncia.....90	
<i>J. Kukačka, I. Sotorník</i>	
Patofyziologické údaje.....91	
Plazmatické koncentrace Sr při terapii stroncium ranelátem.....91	
4.5.2. Adynamická (aplastická) kostní choroba.....92	
<i>I. Sotorník</i>	
4.5.2.1. Patogeneze.....92	
Způsoby dialýz.....92	
Diabetes mellitus.....92	
Hypoparatyreóza.....92	
Dysbalance růstových faktorů a cytokinů.....92	
Nízké koncentrace 1,25-dihydroxyvitamínu D ₃93	
Nadměrná suprese hladin parathormonu.....93	
Glukokortikoidy.....93	
Potransplantační kostní choroba.....93	
4.5.2.2. Klinické nálezy.....93	
4.5.2.3. Diagnostika adynamické (aplastické) kostní choroby.....94	
4.6. Smíšený typ renální osteopatie94	
4.7. Dialyzační amyloidóza skeletu94	

4.7.1.	Beta ₂ -mikroglobulin.....	94	6.3.1.3.	Osteomalacie.....	127
4.7.2.	Patogeneze.....	95	6.3.1.4.	Adynamická kostní choroba.....	128
4.7.3.	Klinické a radiologické nálezy.....	95	6.3.2.	Kostní projevy amyloidózy při chronické hemodialýze.....	129
4.7.4.	Terapie.....	96	6.3.3.	Kalcifikace měkkých tkání.....	129
5.	Nové aspekty v koncepci renální osteopatie, CHOL/CKD-MBD		6.3.4.	Kvantitativní vyšetření kalcifikací v koronárním řečišti (kalcifikační skóre).....	129
	<i>I. Sotorník</i>		6.4.	Zobrazovací metody příštítných tělísek.....	130
5.1.	K/DOQI 2003.....	103	6.4.1.	Ultrazvuk.....	130
5.2.	CHOL/CKD-MBD.....	103	6.4.2.	Výpočetní tomografie.....	131
5.3.	KDIGO 2009.....	104	6.4.3.	Magnetická rezonance.....	131
5.4.	Závěr.....	105	6.4.4.	PET/CT nebo SPECT/CT.....	132
6.	Vyšetřovací postupy			Závěr.....	132
	<i>I. Sotorník, L. Karasová, D. Kautznerová, M. Buncová, C. Povýšil, Š. Kutílek</i>		6.5.	Princip radionuklidových zobrazovacích metod.....	132
6.1.	Klinická symptomatologie.....	107		<i>M. Buncová</i>	
	<i>I. Sotorník</i>		6.5.1.	Radiofarmaka a přístrojová technika.....	133
6.1.1.	Mimokostní kalcifikace.....	107	6.5.2.	Scintigrafická zobrazení – statické (planární a SPECT) a dynamické studie.....	134
6.1.2.	Další klinické nálezy.....	108	6.5.3.	Scintigrafie skeletu při renální osteopatii.....	134
6.1.3.	Účinky parathormonu v nestandardních cílových orgánech a tkáních.....	108	6.5.4.	Scintigrafie příštítných tělísek.....	137
6.1.3.1.	Kardiovaskulární systém.....	109	6.5.4.1.	Subtrakční metoda.....	137
6.1.3.2.	Nervový systém.....	109	6.5.4.2.	Scintigrafie ^{99m} Tc-MIBI – dvoufázová metoda.....	138
6.1.3.3.	Hematopoetický systém.....	110	6.5.4.3.	Peroperační lokalizace tkáně zvětšených příštítných tělísek.....	140
6.1.3.4.	Endokrinní a metabolické poruchy.....	110	6.6.	Histopatologické vyšetření.....	141
6.2.	Biochemická vyšetření.....	110		<i>C. Povýšil</i>	
	<i>L. Karasová, I. Sotorník</i>		6.6.1.	Histopatologická diagnostika renální osteopatie.....	141
	Vývoj analýz.....	110	6.6.1.1.	Metody zpracování vzorků kosti pro bioptické vyšetření.....	142
6.2.1.	Stanovení kostních minerálů.....	111		Zpracování odvápněných vzorků kosti.....	142
6.2.2.	Parathormon.....	112		Zpracování neodvápněných vzorků kosti.....	142
6.2.2.1.	Metody stanovení parathormonu.....	112	6.6.1.2.	Principy bioptické diagnostiky kostní choroby.....	142
	První generace analýz.....	112		Semikvantitativní histomorfometrické vyšetření.....	142
	Druhá generace analýz.....	113		Bodová metoda pro histomorfometrické vyšetření.....	143
	Třetí generace analýz.....	114		Poloautomatické histomorfometrické vyšetření.....	143
6.2.2.2.	Korelace metod.....	115		Histomorfometrické vyšetření dynamiky výstavby kostní tkáně.....	143
6.2.3.	Markery kostního metabolismu.....	118	6.6.1.3.	Definice histomorfometrických ukazatelů a jejich průměrné hodnoty.....	144
6.2.3.1.	Markery osteoformace.....	118	6.6.1.4.	Histopatologické nálezy u nemocných s renální osteopatií.....	145
	Celková alkalická fosfatáza.....	118		Kostní choroba s převahou změn typu fibrózní osteodystrofie.....	145
	Kostní izoenzym alkalické fosfatázy.....	119		Směšená forma renální osteopatie.....	146
	Osteokalcin.....	119		Kostní choroba typu osteomalacie.....	146
	Prokolagen I C-koncová část, prokolagen I N-koncová část.....	120		Adynamická kostní choroba.....	147
6.2.3.2.	Markery osteoresorpce.....	121		Minimodeling.....	147
	Pyridiniové deriváty – deoxyypyridinolin a pyridinolin.....	121		Hliníková osteopatie.....	147
	Hydroxyprolin.....	121		Ostatní metalické osteopatie.....	148
	Prokolagen I karboxytelepeptid.....	121	6.6.1.5.	Hodnocení kostních změn u léčených nemocných.....	148
	C-terminální telepeptid kolagenu I.....	121		<i>C. Povýšil, I. Sotorník</i>	
	N-terminální telepeptid kolagenu I.....	122	6.6.1.6.	Kostní histopatologické nálezy po transplantaci ledviny.....	150
	Tartrát rezistentní izoenzym kyselé fosfatázy.....	122		Studie s krátkodobým odstupem od transplantace ledviny (do 12. měsíce po operaci).....	150
6.2.4.	Hydroxyderiváty vitamínu D ₃	122			
6.2.4.1.	25-hydroxycholecalciferol.....	122			
6.2.4.2.	1,25-dihydroxycholecalciferol.....	122			
6.2.5.	Osteoprotegerin, receptor aktivátor nukleárního faktoru κB-ligand.....	123			
6.2.6.	Fibroblastový růstový faktor 23.....	123			
6.3.	Radiologická vyšetření.....	125			
	<i>D. Kautznerová</i>				
6.3.1.	Skiografie skeletu.....	125			
6.3.1.1.	Osteopenie, osteoporóza.....	126			
6.3.1.2.	Hyperparatyreóza.....	127			

Studie s dlouhodobým odstupem od transplantace ledviny (více než 4 roky).....	150		
6.6.2. Jaterní osteopatie.....	151		
6.6.3. Příštitná tělíska.....	151		
C. Povýšil			
6.6.3.1. Normální struktura příštitných tělísek.....	151		
6.6.3.2. Hyperplazie příštitných tělísek u chronického selhání ledvin.....	152		
6.6.3.3. Adenom a karcinom příštitných tělísek.....	153		
6.7. Denzitometrické vyšetření skeletu u dospělých a v dětské populaci.....	155		
Š. Kutílek			
6.7.1. Metody vyšetření.....	155		
6.7.1.1. Jednofotonová a dvoufotonová absorpciometrie.....	155		
6.7.1.2. Rentgenová absorpciometrie.....	156		
6.7.1.3. Kvantitativní ultrasonometrie.....	160		
6.7.1.4. Kvantitativní výpočetní tomografie.....	160		
6.7.2. Zhodnocení metodik, možné chyby v interpretaci nálezů.....	161		
7. Diagnostika renální osteopatie			
I. Sotorník, C. Povýšil			
7.1. Anamnestické údaje.....	165		
I. Sotorník			
7.2. Klinicko-somatický nález.....	165		
7.3. Biochemická vyšetření a problémy s interpretací nálezů za CHNL.....	165		
7.3.1. Hodnoty kalcémie, fosfatémie a magnezémie.....	165		
7.3.2. Biochemické markery kostního obratu.....	166		
7.3.2.1. Markery kostní formace.....	166		
7.3.2.2. Markery kostní resorpce.....	167		
Neenzymové markery.....	167		
Osteoklastické enzymy.....	167		
7.4. Radiologická vyšetření.....	168		
7.5. Radioizotopová vyšetření.....	168		
7.5.1. Kostní scintigrafie.....	168		
7.5.2. Scintigrafie příštitných tělísek.....	168		
7.6. Kostní histopatologie.....	168		
7.6.1. Kostní biopsie, technika provedení.....	168		
7.6.2. Indikace ke kostní biopsii.....	170		
7.6.3. Histomorfometrické parametry kostní biopsie a základní typy renální osteopatie.....	170		
C. Povýšil, I. Sotorník			
8. Terapie renální osteopatie			
I. Sotorník, Š. Kutílek, A. Švára, R. Sotorník, M. Adamec, I. Matia, P. Bubeníček			
8.1. Farmakoterapie.....	173		
I. Sotorník			
8.1.1. Hypokalcémie.....	173		
8.1.2. Hyperfosfatémie.....	175		
8.1.2.1. Dietní opatření.....	175		
8.1.2.2. Blokátory střevní resorpce fosfátů.....	175		
8.1.2.3. Doba dialyzační procedury.....	177		
8.1.3. Hyperkalcémie.....	177		
8.1.4. Hyperaluminémie.....	178		
8.1.5. Metabolická acidóza.....	178		
8.1.6. Suprese zvýšené produkce parathormonu.....	178		
Genetická inaktivace VDR.....	179		
Genetická inaktivace CaSR.....	180		
Determinanty statusu vitamínu D.....	180		
8.1.6.1. Monohydroxyderiváty vitamínu D (nutriční).....	180		
8.1.6.2. Neselektivní aktivátory receptorů vitamínu D.....	181		
8.1.6.3. Selektivní aktivátory receptorů vitamínu D.....	182		
8.1.6.4. Kalcimimetika.....	184		
Dělení kalcimimetik.....	184		
Hlavní účinky kalcimimetik.....	185		
Další potenciální účinky kalcimimetik.....	186		
8.1.6.5. Kalcilytika.....	187		
8.1.7. Nízkoobratová renální osteopatie.....	187		
8.1.8. Výhledy do budoucna.....	188		
I. Sotorník, Š. Kutílek			
8.2. Renální osteopatie a základní techniky náhrady funkce ledvin.....	195		
A. Švára			
8.2.1. Dialyzační metody.....	195		
8.2.1.1. Hemodialýza.....	195		
8.2.1.2. Peritoneální dialýza.....	196		
8.2.1.3. Hemodiafiltrace.....	197		
8.2.2. Dialyzační strategie při hemodialýze.....	197		
8.2.2.1. Dialyzační dávka.....	197		
8.2.2.2. Dialyzační doba a frekvence dialýz.....	198		
8.2.2.3. Taktika HD terapie z pohledu Ca-P metabolismu, noční hemodialýza.....	198		
8.2.2.4. Materiál a plocha hemodialyzační membrány.....	199		
8.2.3. Dialyzační strategie při peritoneální dialýze.....	200		
8.2.4. Složení dialyzačního roztoku.....	201		
8.2.4.1. Základní elektrolyty séra.....	201		
8.2.4.2. Koncentrace kalcia v dialyzátu.....	201		
8.3. Perkutánní intervence příštitných tělísek.....	202		
R. Sotorník			
8.3.1. Úvod, historické poznámky.....	202		
8.3.2. Nodulární hyperplazie příštitných tělísek v ultrazvukovém obraze.....	203		
8.3.3. Perkutánní infiltrace příštitných tělísek etanolem.....	204		
8.3.4. Perkutánní infiltrace příštitných tělísek kalcitriolem a jeho analogy.....	205		
8.3.5. Vzácnější a experimentální intervenční postupy na příštitných těliscích.....	206		
8.3.6. Závěr.....	206		
8.4. Chirurgická terapie – paratyreoidektomie.....	207		
M. Adamec, I. Matia			
8.4.1. Historie operací příštitných tělísek.....	207		
8.4.2. Indikace k paratyreoidektomii u sekundární hyperparatyreózy.....	207		
8.4.3. Technika operace a způsoby provedení.....	208		
8.4.4. Atypické lokalizace příštitných tělísek.....	210		
8.4.5. Komplikace chirurgického výkonu.....	210		
8.5. Operace příštitných tělísek – klinické nálezy.....	211		
I. Sotorník, P. Bubeníček, M. Adamec			
8.5.1. Časový vývoj a výskyt paratyreoidektomií.....	211		
8.5.2. Předpoklady k provedení paratyreoidektomií.....	212		
8.5.2.1. Obecně platné faktory.....	212		
8.5.2.2. Stupňovitá návaznost poruch kostních minerálů v séru a incidence paratyreoidektomií.....	213		
8.5.3. Pozitiva a rizika paratyreoidektomií.....	214		
8.5.4. Současné názory na indikace k paratyreoidektomiím.....	215		
8.5.5. Paratyreoidektomie u dětí a adolescentů.....	215		
8.5.6. Paratyreoidektomie v IKEM.....	216		
8.5.6.1. Způsoby provedení paratyreoidektomií pro 2HPT.....	216		

8.5.6.2.	Klinicko-laboratorní monitorování po paratyreoidektomiích	217
8.5.6.3.	Konečné koncentrace iPTH po totální a parciální PTE pro 2HPT	219
8.5.7.	Rekurence sekundární HPT a následné reoperace příštítných tělísek	219
8.5.8.	Časné změny v koncentracích PTH a kostní ALP v návaznosti na paratyreoidektomie	220
8.5.9.	Totální paratyreoidektomie bez synchronní autoimplantace tkáně příštítných tělísek	220
9.	Hypoparatyreóza po paratyreoidektomiích <i>I. Sotorník, P. Bubeníček, M. Adamec</i>	
9.1.	Etiologie a patogeneze hypoparatyreózy	225
9.2.	Pseudohypoparatyreózy	225
9.3.	Hypoparatyreóza ve spojitosti s renální osteopatií	226
9.4.	Pooperační hypoparatyreóza	226
9.5.	Klinický obraz hypoparatyreózy	226
9.6.	Terapie	227
9.6.1.	Medikamentózní terapie	227
9.6.2.	Chirurgická korekce hypoparatyreózy po paratyreoidektomiích pro sekundární HPT – reimplantace kryokonzervované tkáně příštítných tělísek	227
9.7.	Výsledky operací příštítných tělísek a jejich reimplantací	227
9.8.	Viabilita tkáně příštítných tělísek	230
9.9.	Průtoková cytometrie	230
9.10.	Problematika alotransplantací příštítných tělísek	231
9.10.1.	Soubor nemocných vybraných pro uvažovanou alotransplantaci příštítných tělísek	231
9.10.2.	Směrnice k chirurgickému výkonu	232
9.10.3.	Průběh uskutečněných alotransplantací příštítných tělísek v IKEM	232
9.10.4.	Závěrečné zhodnocení	233
10.	Kardiovaskulární komplikace při renální osteopatii <i>I. Sotorník</i>	
10.1.	Cévní kalcifikace za chronického selhání ledvin	235
10.1.1.	Fosfatémie	235
10.1.2.	Kalcémie	236
10.1.3.	Ca-P součin v séru	237
10.1.4.	Parathormon	237
10.1.5.	Fibroblastový růstový faktor 23	238
10.2.	Typy cévních kalcifikací za chronického selhání ledvin	238
10.2.1.	Kalcifikace intimy	238
10.2.2.	Kalcifikace medie	238
10.3.	Mechanismy kalcifikace cévní medie	238
10.3.1.	Sérový fosfor a kalcium	239
10.3.2.	Kostní regulační proteiny	240
10.3.2.1.	Induktory cévních kalcifikací	240
10.3.2.2.	Inhibitory cévních kalcifikací	240
10.3.3.	Klinické stavy a další faktory cévních kalcifikací	242
10.3.3.1.	Stimulancia vývoje cévních kalcifikací	242
10.3.3.2.	Potenciální terapeutické možnosti u cévních kalcifikací	245
10.4.	Kalcifylaxe	246
10.4.1.	Klinické nálezy	246
10.4.2.	Možnosti terapie	246
11.	Osteopatie po transplantaci ledviny <i>I. Sotorník, P. Bubeníček, M. Adamec</i>	
11.1.	Úvod, několik epidemiologických údajů	251
	<i>I. Sotorník</i>	
11.2.	Etiologie a patogeneze potransplantační osteopatie	251
11.2.1.	Funkční zdatnost transplantované ledviny	252
11.2.2.	Perzistující potransplantační hyperparatyreóza	253
11.2.2.1.	Výskyt perzistující terciární HPT a paratyreoidektomie	254
11.2.2.2.	Indikace k paratyreoidektomiím po transplantaci ledviny	254
11.2.2.3.	Riziko provedení paratyreoidektomií pro terciární HPT	254
11.2.2.4.	Nemocní po transplantaci ledviny operovaní pro terciární HPT v IKEM	255
	<i>M. Adamec, P. Bubeníček</i>	
11.2.3.	Hypofosfatémie	256
	<i>I. Sotorník</i>	
11.2.3.1.	Fosfaturické faktory, fosfatoniny	256
11.2.3.2.	Důsledky hypofosfatémie ve vztahu k renální osteopatii	257
11.2.4.	Potransplantační metabolická acidóza	257
11.2.4.1.	Patogeneze potransplantační metabolické acidózy, renální tubulární acidóza	257
11.2.4.2.	Důsledky potransplantační metabolické acidózy	258
11.2.5.	Glukokortikoidy a imunosupresiva	258
11.2.5.1.	Glukokortikoidy	258
11.2.5.2.	Kalcineurinové inhibitory	259
11.2.6.	Vzácnější projevy potransplantační osteopatie	259
11.2.6.1.	Syndrom bolesti vyvolaný kalcineurinovými inhibitory	259
11.2.6.2.	Avaskulární nekróza	260
11.3.	Monitorování potransplantační osteopatie	260
	<i>I. Sotorník, P. Bubeníček</i>	
11.3.1.	Denzitometrie skeletu	260
11.3.1.1.	Sekundární osteoporóza	260
11.3.1.2.	Fraktury	261
11.3.2.	Monitorování v IKEM	261
11.4.	Prevence a terapie potransplantační osteopatie	261
	<i>I. Sotorník</i>	
11.4.1.	Prevence a terapie v časně fázi po transplantaci ledviny	262
11.4.1.1.	Demineralizace skeletu	262
11.4.1.2.	Hypofosfatémie	262
11.4.1.3.	Hyperkalcémie	262
11.4.1.4.	Hypokalcémie a hypomagnezémie	262
11.4.2.	Terapie potransplantační osteopatie v pozdní fázi po transplantaci ledviny	263
11.4.2.1.	Vitamin D	263
11.4.2.2.	Bisfosfonáty	263
11.4.2.3.	Kalcimimetika	264
11.4.2.4.	Kalcimimetika versus paratyreoidektomie	264
11.4.2.5.	Hypogonadismus	265
11.4.2.6.	Některá další opatření	265

12. Osteoporóza po transplantacích dalších životně důležitých orgánů	
<i>I. Sotorník</i>	
12.1. Transplantace jater	271
12.1.1. Etiologie a patogeneze osteoporóz před transplantací jater.....	271
12.1.1.1. Poruchy metabolismu kalcia a vitamínu D.....	272
12.1.1.2. Chronický abúzus alkoholu a deficitní nutriční.....	272
12.1.1.3. Hypogonadismus.....	272
12.1.1.4. Chronická cholestáza.....	272
12.1.1.5. Glukokortikoidy a další potenciální příčiny osteoporóz před transplantací jater.....	272
12.1.2. Dynamika potransplantační osteoporózy.....	273
12.2. Transplantace srdce	273
12.2.1. Výskyt předtransplantační osteoporózy u kardiaků.....	273
12.2.2. Etiologie a patogeneze demineralizace skeletu.....	273
12.2.2.1. 25-hydroxyvitamin D a parathormon.....	273
12.2.2.2. Předtransplantační BMD u kardiaků.....	274
12.2.3. Potransplantační BMD u kardiaků.....	274
12.3. Transplantace plic	274
12.3.1. Specifická onemocnění plic ve vztahu k osteoporóze.....	274
12.3.1.1. Chronická obstrukční plicní nemoc léčená glukokortikoidy.....	274
12.3.1.2. Cystická fibróza.....	275
12.3.1.3. Primární plicní hypertenze.....	275
12.3.2. Stav skeletu po transplantaci plic.....	275
12.4. Transplantace kostní dřevě	275
12.4.1. Předtransplantační stav skeletu.....	275
12.4.2. Potransplantační osteoporóza po transplantaci kostní dřevě.....	275
12.5. Několik poznámek k potransplantačním účinkům kalcineurinových inhibitorů a glukokortikoidů	275
12.6. Prevence a terapie potransplantačních osteoporóz	276
12.6.1. Předtransplantační postupy.....	276
12.6.2. Potransplantační postupy.....	276
12.6.2.1. Kalcium.....	276
12.6.2.2. Vitamin D a jeho analogy.....	276
12.6.2.3. Kalcitonin.....	277
12.6.2.4. Hormonální substituční terapie, SERM, STEAR.....	277
12.6.2.5. Bisfosfonáty a další antiresorpční léky.....	277
Aminobisfosfonáty.....	277
Denosumab.....	278
Osteoprotegerin.....	278
Vitamin K.....	278
Protilátky proti sklerostinu.....	279
Inhibitory katepsinu K.....	279
Cave vitamin A.....	279
12.6.2.6. Osteoanabolika.....	279
12.6.2.7. Vertebroplastika, kyfoplastika.....	280
12.6.3. Neimunitní poruchy u orgánových transplantací.....	280
12.6.4. FRAX systém.....	281
12.6.5. Zajištění účinnosti antiosteoporotické terapie.....	281
12.7. Soubory nemocných v IKEM	282
12.7.1. Složení souborů nemocných a technika DXA vyšetření.....	282
12.7.2. Výsledky DXA vyšetření.....	282
13. Renální osteopatie u dětí a adolescentů	
<i>S. Skálová</i>	
13.1. Patogeneze kostní nemoci v dětském věku	289
13.2. Klinicko-diagnostická specifika	290
13.2.1. Klinický obraz.....	290
13.2.2. Biochemická vyšetření.....	292
13.2.2.1. Rutinní biochemické ukazatele – kalcium, fosfor.....	292
13.2.2.2. Parathormon.....	293
13.2.2.3. Markery kostního metabolismu.....	293
13.2.3. Histologické nálezy.....	294
13.2.4. Zobrazovací metody.....	295
13.2.4.1. Rentgenogram.....	295
13.2.4.2. Kostní denzitometrie.....	295
13.3. Terapie	296
13.3.1. Dietní opatření, farmakoterapie.....	296
13.3.1.1. Přísun kalcia, restrikce fosforu.....	296
13.3.1.2. Vitamin D.....	298
13.3.1.3. Kalcimimetika.....	300
13.3.1.4. Růstový hormon.....	300
13.3.2. Chronické dialyzační léčení.....	301
13.3.3. Chirurgická terapie – paratyreoidektomie.....	301
14. Osteopatie po transplantaci ledviny u dětí a adolescentů	
<i>J. Feber</i>	
14.1. Klinicko-laboratorní nálezy	306
14.2. Denzitometrické sledování a výsledky vyšetření	306
14.3. Kostní biopsie	308
14.4. Jiná neinvazivní vyšetření	308
14.5. Farmakoterapie	308
15. Renální osteopatie, osteoporóza, arterioskleróza	
<i>I. Sotorník</i>	
15.1. Renální osteopatie a osteoporóza	312
15.2. Arterioskleróza a osteoporóza	312
15.3. Možnosti farmakoterapie	314
15.3.1. Antiresorpční (antiosteoporotické) léky.....	314
15.3.2. Sekundární účinky bisfosfonátů, sevelameru HCl a statinů.....	315
Závěr.....	316
16. Vybrané endokrinopatie a kostní metabolismus	
<i>R. Sotorník, I. Žofková</i>	
16.1. Endogenní a exogenní hyperkortizolismus	319
<i>R. Sotorník</i>	
16.1.1. Obecný mechanismus účinku glukokortikoidů.....	319
16.1.1.1. Genomový mechanismus.....	320
16.1.1.2. Negenomové účinky.....	320
16.1.2. Mechanismy vlivu glukokortikoidů na skelet.....	320
16.1.2.1. Alterace populace osteoblastů a osteocytů.....	321
16.1.2.2. Alterace funkce osteoblastů.....	322
16.1.2.3. Osteoresorpce.....	323
16.1.2.4. Kalciofosfátový metabolismus, vitamin D a funkce příštitných tělísek.....	323
Kalcium.....	323
Fosfáty.....	324

Kalcidiol.....	324	16.2.3.	Dopad léčby diabetiků na skelet.....	343
Kalcitriol.....	324	16.2.4.	Renální osteopatie u diabetiků.....	344
Parathormon.....	324	16.2.4.1.	Chronická nedostatečnost ledvin, chronické selhání ledvin.....	344
16.1.2.5. Gonadální osa, adrenální androgeny.....	325	16.2.4.2.	Diabetici po transplantaci ledviny a kombinované transplantaci ledviny a pankreatu.....	345
16.1.2.6. Osa růstový hormon – IGF-1.....	325	16.2.5.	Prevence a terapie.....	346
16.1.2.7. Svalstvo.....	326	16.2.5.1.	Diabetes mellitus 1. typu.....	346
16.1.2.8. Odlišná citlivost na nežádoucí účinky glukokortikoidů ve skeletu.....	326	16.2.5.2.	Diabetes mellitus 2. typu.....	346
16.1.2.9. Shrnutí patogeneze.....	326	16.2.5.3.	Nález osteoporózy u diabetiků.....	346
16.1.3. Epidemiologické a klinické údaje.....	327	16.2.5.4.	Diabetici ve stadiu chronické nedostatečnosti ledvin a chronického selhání ledvin.....	347
16.1.3.1. Hustota kostního minerálu.....	327	16.2.6.	Závěr.....	347
16.1.3.2. Fraktury.....	327	16.3. Štítná žláza a skelet.....	349	
16.1.3.3. Vztah BMD a rizika fraktur.....	328	16.3.1.	Mechanismus účinku tyreoidálních hormonů ve skeletu.....	350
16.1.3.4. Avaskulární nekróza (osteonekróza).....	328	16.3.2.	Dopad poruch funkce štítné žlázy na vyvíjející se skelet.....	350
16.1.3.5. Inhalační glukokortikoidy.....	328	16.3.3.	Vliv alterované funkce štítné žlázy na dospělý skelet.....	350
16.1.3.6. Ostatní topické steroidy.....	328	16.3.4.	Souhrn.....	351
16.1.4. Endogenní hyperkortizolismus.....	329	16.4. Karcinom příštítného těliska.....	352	
16.1.4.1. Cushingův syndrom.....	329	16.4.1.	Etiologie a patogeneze.....	352
16.1.4.2. Adrenální incidentalomy a subklinické formy Cushingova syndromu.....	329	16.4.2.	Klinický obraz.....	352
16.1.4.3. Substituční léčba Addisonova syndromu a kongenitální adrenální hyperplazie (CAH).....	330	16.4.3.	Diagnostické metody.....	353
Adrenální insuficience.....	330	16.4.4.	Terapie.....	354
Kongenitální adrenální hyperplazie.....	330	16.4.4.1.	Terapie hyperkalcémie.....	354
16.1.5. Prevence a terapie.....	331	16.4.4.2.	Terapie primárního nádoru.....	355
16.1.5.1. Přehled preventivních a terapeutických opatření.....	331	16.4.4.3.	Terapie rekurentní nemoci.....	355
16.1.5.2. Klinická doporučení.....	332	16.4.5.	Závěr.....	355
16.1.6. Realizace nových postupů, výhledy do budoucna.....	334	16.5. Sexuální dysfunkce u chronicky hemodialyzovaných nemocných.....	357	
16.1.7. Souhrn.....	334	<i>I. Žofková</i>		
16.2. Skelet a diabetes mellitus.....	337	16.5.1.	Klinické příznaky hypogonadismu.....	357
16.2.1. Diabetes mellitus, kostní hmota a riziko patologických fraktur.....	337	16.5.2.	Patogeneze hypogonadismu.....	357
16.2.2. Možné mechanismy negativního dopadu diabetu na skelet.....	338	16.5.3.	Diagnostika hypogonadismu.....	359
16.2.2.1. Specifika kostního postižení u diabetu 1. typu.....	338	16.5.4.	Terapie.....	359
Deficit inzulínu jako základní patogenetický faktor.....	338	16.5.4.1.	Formy androgenní substituce.....	359
IGF systém.....	339	16.5.4.2.	Bezpečnost terapie androgeny.....	360
Amylin, souhra inzulínu s jinými hormony.....	339	16.5.4.3.	Substituční hormonální terapie u chronicky dialyzovaných žen.....	360
Vlivy metabolického stavu.....	339	16.5.4.4.	Transplantace ledviny.....	360
Změny kostního obrátu.....	339			
Další možné patogenetické faktory.....	339	17. Hyperkalcémie		
16.2.2.2. Specifika kostního postižení u diabetu 2. typu.....	340	<i>S. Skálová</i>		
Snížený kostní obrát.....	340	17.1.	Mechanismy renální exkrece kalcia.....	363
Hyperinzulinémie, IGF systém.....	340	17.2.	Vyšetření kalcémie.....	364
Amylin.....	340	17.3.	Hyperkalcémie – definice, rozdělení a výskyt.....	365
Nadváha a obezita jako nezávislé faktory vyšší BMD.....	341	17.3.1.	Idiopatická (primární) hyperkalcémie.....	365
Životní styl.....	341	17.3.1.1.	Definice, klasifikace.....	365
16.2.2.3. Společné důsledky obou typů diabetu na kostní metabolismus a riziko fraktur.....	341	17.3.1.2.	Patogeneze idiopatické hyperkalcémie.....	365
Toxický vliv hyperglykémie na osteoblasty.....	341	17.3.1.3.	Klinické projevy.....	366
Alterace minerálového metabolismu a funkce příštítných tělísek.....	341	17.3.1.4.	Diagnóza.....	367
Alterace metabolismu vitamínu D.....	342	17.3.1.5.	Terapie.....	367
Glykosylace kolagenu, pokročilé produkty glykace a jejich receptory.....	342	17.3.2.	Sekundární hyperkalcémie.....	368
Diabetické komplikace.....	343	17.3.2.1.	Dietní vlivy vedoucí k sekundární hyperkalcémii.....	368
Hypoglykémie.....	343	17.3.2.2.	Stavy se zvýšenou střevní absorpcí kalcia.....	368
OPG systém.....	343	17.3.2.3.	Stavy se zvýšenou kostní resorpcí.....	368
		17.3.2.4.	Stavy se sníženou tubulární reabsorpcí kalcia.....	369
		17.4. Závěr.....	370	

18. Neurologické poruchy a cerebrovaskulární komplikace u dysfunkce příštítných tělísek <i>O. Keller</i>	20. Užité statistické metody <i>V. Lánská</i>
18.1. Poruchy koncentrace sérových elektrolytů373	20.1. Popis dat385
18.2. Hypoparatyreóza.....373	20.1.1. Spojité veličiny385
18.3. Hyperparatyreóza374	20.1.2. Diskrétní veličiny.....385
18.3.1. Primární hyperparatyreóza374	20.1.3. Interval spolehlivosti.....385
18.3.2. Sekundární hyperparatyreóza při chronickém selhání ledvin375	20.2. Měření asociace386
18.4. Elektromyografické nálezy u hyperparatyreózy375	20.2.1. Poměr šancí386
Vlastní pozorování376	20.2.2. Relativní riziko.....386
19. Doporučené postupy (guidelines) v lékařství <i>J. Smržová</i>	20.3. Hodnocení diagnostických testů.....386
19.1. Guidelines v terapii poruch minerálového a kostního metabolismu.....380	20.3.1. Senzitivita a specificita.....386
19.1.1. Historický vývoj jednotlivých guidelines380	20.3.2. ROC křivky387
19.1.2. Guidelines K/DOQI 2003.....381	20.4. Vztahy mezi veličinami.....387
19.1.3. Doporučení CARI 2006.....381	20.4.1. Korelační koeficienty.....387
19.1.4. Doporučení Kanadské nefrologické společnosti 2006 (Canadian Society of Nephrology).....382	20.4.2. Koeficient determinace387
19.1.5. Doporučení britské Renal Association 2007...382	20.5. Vybrané statistické metody.....387
19.1.6. Doporučení KDIGO 2006, 2009.....382	20.5.1. T-test387
19.1.7. Guidelines pro terapii kostní nemoci po transplantaci ledviny383	20.5.2. Analýza rozptylu.....387
19.2. Úskalí a výhody doporučených postupů.....383	20.5.3. Chí kvadrát test.....388
	20.5.4. Diskriminační analýza388
	20.6. Analýza přežívání.....388
	20.6.1. Křivky přežívání388
	20.6.2. Coxův proporcionální regresní model.....388
	Zkratky389
	Rejstřík395